

Column
Atze Boerstra

ROOKGORDIJNEN

Als tiener was ik er dol op: rookgordijnen. Die creëerden ik en mijn vriendjes dan met zelfgemaakte rookbommen van PVC-buis en megasterretjes. We hadden nog nooit gehoord van fijn stof en dioxines dus we experimenteerden er op los, zonder scrupules. Ook in mijn huidige bestaan stuit ik geregeld op rookgordijnen, maar dan in virtuele zin.

Als het ingewikkeld wordt in de installatiesector dan zie je dat het instrument rookgordijn geregeld van stal gehaald wordt. Een voorbeeld in dit verband: Vorige winter besloot de eigenaar van ons Haagse pand om de bedrijfstijden aan te passen. Om half 5 schakelt het ventilatiesysteem tegenwoordig uit. Het komt geregeld voor dat we tot 6 uur doorvergaderen dus uit oogpunt van gezondheid en productiviteit is dit een ongewenste situatie. Na lang soebatten stelde de installateur voor om te voorzien in een overwerktimer. Op zich een prima oplossing echter... die overwerktimer doet het niet! We hebben dit het meerdere keren gemeld, en hebben zelfs technisch bewijs aangeleverd van het disfunctioneren. Maar u voelt hem al aankomen: niets, nada, niente. De officiële reactie was: 'volgens ons doet het systeem het wel want het storingslampje brandt niet'. Maar het kan nog veel erger als het gaat over achteroverleunen, rookgordijnen creëren en behoeftes van gebouwgebruikers niet serieus nemen.

Ik herinner me een project in een monument waarbij heel weinig mogelijk was qua installatietechniek toevoegen. De bouwfysica-adviseur komt met de suggesties om oververhitting te beperken door PCM's losmaakbaar in een deel van de

plafonds op te nemen. Reactie installateur: 'dit is te ingewikkeld, je kunt er niet precies genoege aan rekenen'. Later bleek de bewuste installateur gewoon geen ervaring te hebben met Phase Change Materials. Waarom zeg je dan niet gewoon iets als 'ik heb er zelf geen ervaring mee, laten we samen even goed uitzoeken of PCM's hier haalbaar zijn gegeven de koellast'?

Ander voorbeeld: een nieuwbouwpand waarbij steekproefsgewijs onderzoek met o.a. warmtebeeld-camera's al had laten zien dat een significant deel van de regelklepjes van klimaatplafonds verstopt was. Desalniettemin werd er door de onderhoudspartij ingezet op nog meer meetacties door externen in plaats van systematisch herstel van de regelklepjes. Tijd rekken lijkt op zo'n moment belangrijker dan eerlijk richting eindgebruikers communiceren dat er bij de aanleg iets mis is gegaan dat gerepareerd moet worden.

Helemaal bont maken partijen het vaak als is voorzien in een WKO installatie. Zijn er dan temperatuurklachten in een pand (die bv. ook te maken kunnen hebben met problemen met warmte/koude-distributie) dan wordt standaard verwezen naar 'lekkage in het bronsysteem'. Zonder echt goed gedegen onderzoek te doen naar de werkelijke oorzaak van de comfortklachten.

Atze Boerstra is directeur van adviesbureau bba binnenmilieu en hoogleraar gebouwinstallatie innovatie aan de TU Delft. Hij laat iedere editie zijn licht schijnen over heikele en minder heikele onderwerpen in de installatie-sector.

Recent sprak ik met een opdrachtgever over deze materie en samengevat zei die: 'Veel installatie-technici hebben (onbewust) de neiging om misbruik te maken van het feit dat cliënten leek zijn. Ze komen dan met allerlei technische begrippen, maken zaken onnodig complex, en strooien met vakjargon. Waarom niet directer en opener met elkaar communiceren? Als iets een keer echt niet kan omdat het budget ontoereikend is of men onvoldoende personeel heeft: zeg dat dan. Dan kan ik als opdrachtgever meedenken.'

Nieuwjaarsdag is alweer even geleden maar is het een idee als we ons voor 2024 alsnog voornemen om extra alert te zijn op rookgordijnen? Zullen we gewoon eens een jaar lang als het wat ingewikkelder wordt toch eerlijk en simpel blijven communiceren met opdrachtgevers en andere relatieve installatie-leken om ons heen?'

En mocht u in de loop van het jaar een beetje heimwee krijgen naar die virtuele rookgordijnen van vroeger, stop uw energie dan eens in het maken van een echt rookgordijn. Echt goede rookbommen maak je overigens niet met PVC-buis en sterretjes en maar met kaliumnitraat, kaarsvet en suiker. Maar niet verder vertellen....